



Het Ei van Columbus Ouderparticipatie en Taalontwikkeling

De oudercursus

Doel en uitgangspunt

Het doel van de oudercursus is het vergroten van de betrokkenheid van de deelnemende ouders bij de schoolloopbaan van hun kind ten einde het schoolsucces van het kind te bevorderen. Dit doel wordt, afhankelijk van het taalniveau en opleidingsachtergrond van de deelnemers, in verschillende mate bereikt doordat de taalvaardigheid van de deelnemende ouders verbetert, het educatieve thuismilieu wordt bevorderd en de interactie tussen ouder en kind wordt gestimuleerd.

De BAK en Logo 3000

Uitgangspunt van de cursus is de BAK (de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters, F. Mulder, Y. Timman, S. Verhallen, ITTA, 2009). Deze woordenlijst is aan alle Amsterdamse scholen uitgereikt in de vorm van een placemat en kan worden gedownload van www.dmo.amsterdam.nl. Veel scholen, met name scholen met veel anderstalige leerlingen, hebben de BAK in gebruik genomen met als doel de woordenschat van hun kleuters te vergroten.

In het project Ouderparticipatie en Taalontwikkeling werken de leidsters van voorscholen en de leerkrachten van groep 1 en 2 met het materiaal Logo 3000 (Rezulto Onderwijsadvies BV). In dit pakket zijn alle 3000 woorden van de BAK uitgewerkt. De handleiding en de verschillende materialen bieden leidsters van de voorschool en leerkrachten van groep 1 en 2 allerlei mogelijkheden voor woordenschatonderwijs.

De inhoud van de oudercursus

De oudercursus bestaat uit vier vaste onderdelen. Hieronder staat een korte beschrijving van deze onderdelen.

Woorden

Het woorderaanbod wordt per module bepaald door de planning die de voorschool en de kleutergroepen maken voor het leren van de woorden van Logo 3000. De woorden worden in de oudercursus aangeboden met de praatplaten en clusterplaten van Logo 3000. Dit wordt gedaan in de week vóórdat de peuters en kleuters de woorden aangeboden krijgen. De ouders leren de woorden dus voordat de kinderen ze op school leren. Om alle ouders te activeren, worden er in subgroepen oefeningen met de woorden gedaan die daarna klassikaal worden besproken. Aan deze oefeningen kunnen ook de ouders die nog niet (goed) lezen en schrijven meedoen omdat er beeldmateriaal gebruikt wordt. Zij kunnen de oefeningen doen door te luisteren en naar de plaatjes te kijken.

Met je kind

Ook bij dit onderdeel wordt aangesloten bij het programma van de voorschool en de kleutergroepen. De werkbladen met educatieve activiteiten van Logo 3000 die daar aan bod komen zijn leidend voor de invulling van dit onderdeel. Op deze werkbladen staan versjes, liedjes, verhaaltjes en spelletjes met woorden die de kinderen met Logo 3000 leren. De ouders leren bij dit onderdeel hoe zij thuis met hun kind met de werkbladen kunnen werken. Het belang van interactie (in de moedertaal en/of in het Nederlands) met het kind wordt nadrukkelijk onder de aandacht



gebracht. Behalve Logo 3000 kunnen hiertoe ook andere materialen worden ingezet. Tijdens het oefenen van de educatieve activiteiten kunnen ouders thuis op verschillend niveau aan slag. Zo zal de ene ouder een versje samen met het kind beluisteren en er in eigen taal over spreken, en zal een andere ouder hetzelfde versje voordragen en er in het Nederlands over spreken. Beide activiteiten worden in de oudercursus voorbereid. Laagopgeleide laagtaalvaardige ouders zullen meer tijd nodig hebben voordat zij zelf in het Nederlands voorlezen en zingen met het kind. Ouders die nog niet of nauwelijks kunnen lezen en schrijven in het Nederlands werken na onderdeel 2 onder begeleiding van een hulpouder of andere vrijwilliger met materiaal voor alfabetisering. Dit doen zij tot het einde van de les. De hulpouders en vrijwilligers krijgen materiaal en instructies bij het materiaal van de docent van de oudercursus¹.

Gesprekken

De inhoud van dit onderdeel wordt bepaald door de schoolkalender: rapportgesprekken, ouderavonden, themabijeenkomsten voor ouders, feesten en projecten in de klas waarbij ouders helpen. De ouders worden op de deelname aan deze activiteiten voorbereid in de oudercursus: ze verwerven de woordenschat die ze nodig hebben en oefenen de gesprekken die horen bij deze activiteiten. Ook hierbij geldt dat ouders op verschillend niveau aan de slag gaan in de oudercursus. Zo zal de ene ouder met wat uitleg een rapport al snel begrijpen en met de docent van de oudercursus een gesprekje oefenen en zal de andere ouder nieuwe woorden leren die in het rapport gebruikt worden of meer inzicht krijgen in de opbouw van een rapport. De docent van de oudercursus differentieert naar niveau en vaardigheid.

Eigen werk

Tijdens dit laatste onderdeel maken de ouders verwerkingsoefeningen. Ze werken met werkbladen waarin de woordclusters en praatplaten van het Logomateriaal onderwerp zijn. Deze woorden zijn in het eerste onderdeel behandeld. Er zijn werkbladen voor drie subgroepen: Alfa, Beginners en Plus. De docent begeleidt de verschillende niveaugroepen om beurten bij het maken van deze werkbladen. De ouders worden gestimuleerd samen te werken met ouders van hetzelfde niveaugroepje. Na afloop van de les worden de werkbladen die nog niet af zijn door de cursisten mee naar huis genomen en thuis afgemaakt waarna ze de volgende les bij hetzelfde onderdeel worden ingeleverd. Alle werkbladen worden nagekeken en bij het teruggeven zo nodig met de cursisten doorgenomen. Vervolgens kunnen de cursisten de werkbladen corrigeren of aanvullen.

Doelgroep

De oudercursus is bedoeld voor ouders (maar ook grootouders of andere opvoeders) van kinderen op de voorschool en in groep 1 en 2. Het gaat om voorscholen en kleutergroepen waar Logo 3000 wordt ingezet. De intensiteit van deelname aan de cursus is afhankelijk van de beheersing van het Nederlands.

Binnen de oudergroep worden twee groepen onderscheiden.

- de hulpouders: zij beheersen het Nederlands volledig of redelijk;
- de lesouders: zij beheersen het Nederlands niet of in mindere mate.

Deze laatste groep vormt de kern van oudergroep. Zij krijgen bij voorkeur twee dagdelen les per week. De hulpouders participeren in een deel van de activiteiten en zijn rolmodel voor de lesouders. Alle ouders bezoeken de eerste bijeenkomsten van elk kwartaal wanneer de nieuwe thema's worden geïntroduceerd.

Op basis van de ervaringen kunnen de volgende succesfactoren worden geformuleerd:

- De groepsgrootte is minimaal 10, maximaal 20 deelnemers.
- De meest gewenste vorm is om ouders van peuters bij elkaar te plaatsen in een oudergroep en ouders van kinderen in groep 1.

De betrokkenen en hun taken

Voor een goede uitvoering van de oudercursus is het van belang dat alle medewerkers van school

¹ Bestaand alfabetiseringsmateriaal en eenvoudige schrijf oefeningen bij de woorden van onderdeel 1: Woorden



op de hoogte zijn van het bestaan van de oudercursus en dat de taken van de betrokken medewerkers bekend zijn. Ook is het van belang dat de docent van de oudercursus een plaats krijgt in de overlegstructuur. Hieronder staat een voorbeeld van de taakverdeling.

Betrokkene	Taak
Directeur	<ul style="list-style-type: none">• houdt projectverloop bij• verdeelt taken• toont betrokkenheid en onderstreept het belang van presentie• geeft cachet aan de certificaatuitreiking
Oudercontactfunctionaris (ocf)	<ul style="list-style-type: none">• coördineert werving van ouders• zorgt voor beschikbare ruimte• is aanspreekpunt voor de ouders en de docent van de oudercursus.• spreekt ouders aan op aanwezigheid.• houdt administratie van de oudercursus bij: cursistgegevens, presentie, jaarplanning
Bouw-coördinator	<ul style="list-style-type: none">• maakt (samen met de leerkrachten) de planning van de woordclusters en praatplaten• geeft deze planning door aan de docent van de oudercursus
Leidsters en leerkrachten	<ul style="list-style-type: none">• volgen de planning met de woordclusters en praatplaten• verstrekken op verzoek informatie over de betrokkenheid van de ouders
Docent oudercursus	<ul style="list-style-type: none">• houdt presentie bij• preteacht ouders met de praatplaten, woordclusters en kopieerbladen• bereidt ouders voor op gesprekken en bijeenkomsten op school• monitort de voortgang van ouders met behulp van de instrumenten die zijn beschreven onder 1.8.• neemt deel aan (een gedeelte van) het bouwoverleg• overlegt met directeur en ocf
Conciërge	<ul style="list-style-type: none">• zorgt voor koffie en thee en voor technische ondersteuning

Profiel docent

De docent is bij voorkeur een NT2-docent die ervaring heeft in het lesgeven aan heterogene groepen. Als de school ervoor kiest een leerkracht de oudercursus te laten uitvoeren, dan wordt bij voorkeur een leerkracht ingezet met kennis van tweede taalverwerving, alfabetisering en woordenschatdidactiek. Voor vrouwen met een islamitische achtergrond is het drempelverlagend als de docent een vrouw is.

De voornaamste taak van de docent is zorg te dragen voor activerende lessen waarin ouders met uiteenlopende taalniveaus, kennis en studievaardigheden een leerzaam programma wordt geboden.



Colofon

De kwaliteitskaart 'Ouderparticipatie en Taalontwikkeling - De oudercursus' is ontwikkeld door Froukje Mulder en Paulien Mol (ITTA-UvA).

Het materiaal LOGO 3000 wordt ingezet binnen het project *Het ei van Columbus - Ouderparticipatie en Taalontwikkeling*. In het project zijn activiteiten rond woordenschat op de voor- en vroegschool verbonden met activiteiten rond woordenschat- en taalontwikkeling van de ouders via een oudercursus en ouderactiviteiten.

Zie voor meer informatie www.poraad.nl en www.taalpilots.nl.

Op de site www.logo3000.nl vindt u meer informatie over het materiaal.

Voor vragen rond het project kunt u contact opnemen met Gea Spaans, PO-Raad via e-mail s.vanderreep@poraad.nl.

april 2012 © Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan



Postbus 85246 - 3508 AE Utrecht
e-mail: info@schoolaanzet.nl
www.schoolaanzet.eu